

Středa, 14. listopadu 2018

P8_TA(2018)0458

Provádění dohody o přidružení mezi EU a Moldavskem

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2018 o provádění dohody o přidružení mezi EU a Moldavskem (2017/2281(INI))

(2020/C 363/08)

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 8 a na hlavu V, zejména články 21, 22, 36 a 37 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a na část pátou Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na dohodu o přidružení mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na jedné straně a Moldavskou republikou na straně druhé, která vstoupila plně v platnost dne 1. července 2016,
- s ohledem na svá předchozí usnesení, zejména usnesení ze dne 5. července 2018 o politické krizi v Moldavsku po prohlášení voleb do funkce starosty Kišiněva za neplatné ⁽¹⁾, doporučení ze dne 15. listopadu 2017 k Východnímu partnerství před summitem konaným v listopadu 2017 ⁽²⁾, usnesení ze dne 4. července 2017 o poskytnutí makrofinanční pomoci Moldavské republice ⁽³⁾ a usnesení ze dne 21. ledna 2016 o dohodách o přidružení a prohloubených a komplexních zónách volného obchodu s Gruzii, Moldavskem a Ukrajinou ⁽⁴⁾,
- s ohledem na to, že v listopadu 2017 bylo podepsáno memorandum o porozumění, dohoda o mechanismu úvěrů a grantová dohoda o makrofinanční pomoci v hodnotě 100 milionů EUR na období 2017–2018,
- s ohledem na moldavský národní akční plán pro provádění dohody o přidružení mezi Moldavskou republikou a Evropskou unií v letech 2017–2019,
- s ohledem na společný pracovní dokument útvarů Evropské komise a Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) ke zprávě o provádění dohody o přidružení týkající se Moldavska ze dne 3. dubna 2018 (SWD(2018)0094),
- s ohledem na společná prohlášení přijatá na summitech Východního partnerství, z nichž poslední bylo přijato v Bruselu dne 24. listopadu 2017,
- s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci týkající se Moldavské republiky ze dne 26. února 2018,
- s ohledem na zprávu organizace Transparency International nazvanou „Stav korupce: Arménie, Ázerbajdžán, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina“ zveřejněnou dne 2. července 2015,
- s ohledem na stanoviska a doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (ODIHR) a Benátské komise Rady Evropy, zejména na stanovisko ze dne 15. března 2018 o volební reformě v Moldavsku,
- s ohledem na doporučení a činnosti Parlamentního shromáždění Euronest, fóra občanské společnosti Východního partnerství a dalších zástupců občanské společnosti v Moldavsku,
- s ohledem na výsledek mise Výboru pro zahraniční věci v Moldavsku ve dnech 3. a 4. dubna 2018,

⁽¹⁾ Přijaté texty, P8_TA(2018)0303.

⁽²⁾ Úř. věst. C 356, 4.10.2018, s. 130.

⁽³⁾ Úř. věst. C 334, 19.9.2018, s. 199.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 11, 12.1.2018, s. 82.

Středa, 14. listopadu 2018

- s ohledem na odborné studie vypracované pro Výbor pro zahraniční věci, mimo jiné na studii s názvem „Volební reformy ve třech přidružených zemích Východního sousedství – na Ukrajině, v Gruzii a v Moldavsku – a jejich dopad na politický vývoj v těchto zemích“, která byla vydána dne 26. října 2017 ⁽¹⁾, na posouzení provádění v Evropě s názvem „Dohody o přidružení mezi EU a Moldavskou republikou, Gruzii a Ukrajinou“, které bylo vydáno dne 28. června 2018 ⁽²⁾, a na srovnávací studii s názvem „Vývoj institucionálního rámce pro provádění dohod o přidružení v Gruzii, Moldavsku a na Ukrajině“, která byla vydána v červenci 2018 ⁽³⁾,
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu, jakož i čl. 1 odst. 1 písm. e) a přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování povolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a na stanovisko Výboru pro mezinárodní obchod (A8-0322/2018),
- A. vzhledem k tomu, že politické a hospodářské vztahy mezi Evropskou unií a Moldavskou republikou se v rámci Východního partnerství prohloubily, a to zejména díky podpisu Dohody o přidružení mezi Evropskou unií a Moldavskou republikou, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, k němuž došlo dne 27. června 2014 a jejich vstupu v platnost dne 1. července 2016;
- B. vzhledem k tomu, že se dohoda o přidružení zakládá na společných hodnotách, mezi něž patří „respektování demokratických zásad, lidských práv a základních svobod“, které jsou vyhlášeny ve Všeobecné deklaraci lidských práv a vymezeny v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, v Helsinském závěrečném aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě z roku 1975 a v Pařížské chartě pro novou Evropu z roku 1990“;
- C. vzhledem k tomu, že touto dohodou se Moldavsko zavázalo k tomu, že v celé řadě oblastí provede významné domácí reformy, které budou vycházet z právních předpisů a praxe EU a povedou k zajištění řádné správy, hospodářskému rozvoji a posílení spolupráce s EU; vzhledem k tomu, že EU se zavázala podpořit Moldavsko v tomto úsilí značnou finanční a rozpočtovou pomocí, na niž bylo od roku 2007 vyčleněno celkem 1,14 miliardy EUR plus prostředky na financování regionálního programu;
- D. vzhledem k tomu, že prohloubená a komplexní zóna volného obchodu poskytuje privilegovaný přístup na trh EU pro zboží a služby z Moldavska; vzhledem k tomu, že díky prohloubené a komplexní zóně volného obchodu vzrostl obchod mezi EU a Moldavskem v roce 2017 o 20 %, takže dosahuje 4 miliard EUR; vzhledem k tomu, že EU je pro Moldavsko největším obchodním partnerem s 55 % podílem na celkovém obchodu; vzhledem k tomu, že EU je v Moldavsku rovněž největším investorem; vzhledem k tomu, že údaje za počáteční období roku 2018 tento pozitivní trend potvrzují; vzhledem k tomu, že míra využívání preferencí ze strany Moldavska činí 90 %, což ukazuje, jak prospěšná je prohloubená a komplexní zóna volného obchodu pro moldavské podniky, pracovníky a občany; vzhledem k tomu, že bylo dosaženo pokroku v podstatných oblastech, jako jsou sanitární a fytosanitární opatření, technické překážky bránící obchodu, celní systém a zadávání veřejných zakázek; vzhledem k tomu, že v souladu s ustanoveními v kapitole o obchodu a udržitelném rozvoji byly zřízeny interní poradní skupiny, jež se do této chvíle setkaly třikrát;

(¹) Studie s názvem „Volební reformy ve třech přidružených zemích východního sousedství – na Ukrajině, v Gruzii a v Moldavsku – a jejich dopad na politický vývoj v těchto zemích“ („The electoral reforms in three association countries of the Eastern Neighbourhood – Ukraine, Georgia and Moldova and their impact on political developments in these countries“), Evropský parlament, 26. října 2017.

(²) Posouzení provádění v Evropě s názvem „Dohody o přidružení mezi EU a Moldavskou republikou, Gruzii a Ukrajinou“ („Association agreements between the EU and Moldova, Georgia and Ukraine“), Evropský parlament, 28. června 2018.

(³) Studie s názvem „Vývoj institucionálního rámce pro provádění dohod o přidružení v Gruzii, Moldavsku a na Ukrajině“ („The Development of an Institutional Framework for the Implementation of the Association Agreements in Georgia, Moldova and Ukraine“), Evropský parlament, červenec 2018.

Středa, 14. listopadu 2018

- E. vzhledem k tomu, že EU se s Moldavskem v roce 2014 rovněž dohodla na tom, že za provedení reforem v oblastech spravedlnosti a bezpečnosti, včetně boje proti korupci, povolí moldavským občanům, kteří jsou držiteli pasu s biometrickými údaji, bezvívazový styk v rámci schengenského prostoru; vzhledem k tomu, že za první čtyři roky uplatňování tohoto režimu využilo možnost bezvívazového styku více než 1,5 milionu moldavských občanů;
- F. vzhledem k tomu, že EU opakovaně vyjádřila znepokojení nad oslabováním demokratických norem v důsledku nedávných rozhodnutí moldavských orgánů, k nimž patří netransparentní a pochybně zdůvodněné zrušení platnosti voleb do místního zastupitelstva v Kišiněvu, volební reforma, která byla schválena v červenci 2017 navzdory tomu, že Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (ODIHR) a Benátská komise tuto reformu nedoporučily, nulový pokrok při stíhání osob odpovědných za bankovní podvod ve výši 1 miliardy USD, který byl odhalen v roce 2014, a mnozíci se případy porušování lidských práv, jehož cílem jsou zejména nezávislí soudci, novináři a představitelé politické opozice;
- G. vzhledem k tomu, že v důsledku tohoto vývoje EU v roce 2017 nezaplatila dvě poslední splátky vyčleněné v rámci programu rozpočtové podpory na reformy soudnictví, protože moldavské orgány neprokázaly dostatečnou vůli k reformování tohoto rezortu, a v roce 2018 EU pozastavila první splátku makrofinanční pomoci, protože nebyly splněny politické podmínky připojené k rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady ze dne 4. července 2017, v němž se uvádí, že „nezbytnou podmínkou pro poskytnutí makrofinanční pomoci je, že země přijímající pomoc respektuje účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, jakož i zásady právního státu, a že zaručuje dodržování lidských práv“;
- H. vzhledem k tomu, že nejnovější vývoj událostí, k nimž po přijetí těchto rozhodnutí došlo, je důvodem k dalším obavám, zejména pokud jde o tzv. soubor opatření pro daňovou reformu, který byl přijat v červenci 2018, jehož režim daňové amnestie zvyšuje riziko praní peněz, i pokud jde o stupňování tlaku na opozici a její pokojné demonstrace, jakož i na malá nezávislá média, která se navzdory překážkám spojeným s přijetím nového zákona o službách audiovizuálních sdělovacích prostředků v červenci 2018 stále snaží pokračovat ve své činnosti;
- I. vzhledem k tomu, že na svém indexu vnímání korupce zařadila organizace Transparency International Moldavsko v roce 2017 na 122. místo ze 180, podobně jako Ázerbájdžán a Mali; vzhledem k tomu, že Reportéři bez hranic zařadili Moldavsko na svém světovém indexu svobody tisku na 81. místo ze 180, kam kleslo z 56. místa, které obsadilo v roce 2014;

Obecné zásady a společné hodnoty

1. zdůrazňuje význam dohody o přidružení a prohloubené a komplexní zóny volného obchodu a bere na vědomí omezený pokrok, kterého Moldavsko dosud dosáhlo; trvá však na tom, že plné provádění dohody o přidružení a prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, zvláště pokud jde o politické reformy, musí být jednou z hlavních priorit, neboť umožňuje další prohloubení vztahů této země s EU ve prospěch všech moldavských občanů a současně poskytuje nové příležitosti v souladu s politikou „Východní partnerství plus“ (EaP+), kterou prosazuje Parlament;
2. chválí odvážné hybatele pozitivní změny v Moldavsku, zejména ty, kteří stojí v čele tohoto úsilí, v němž je v souladu s výzvami EU a Mezinárodního měnového fondu (MMF) třeba pokračovat a jež je zaměřeno na reformu bankovního sektoru po bankovním podvodu v roce 2014 v hodnotě 1 miliardy USD (což představuje 12 % HDP); vítá úspěšné hodnocení provádění programu podporovaného Mezinárodním měnovým fondem, které MMF vydal v červenci 2018; vyzývá moldavské politiky a soudnictví jako celek, aby se k tomuto úsilí připojili a provedli reformu země a bojovali proti korupci v souladu se závazky v rámci dohody o přidružení, protože nedostatek politické vůle představuje hlavní překážku bránící věrohodným reformám; vyzývá všechny politické síly, aby se podílely na konstruktivním dialogu v zájmu země;
3. vyjadřuje důrazné znepokojení nad oslabováním demokratických norem v Moldavsku, kdy dochází k tomu, že klíčové hodnoty, k nimž se Moldavsko v rámci dohody o přidružení konkrétně zavázalo, jako je demokracie – včetně spravedlivých a transparentních voleb, které respektují vůli občanů, a pluralitního demokratického systému, – a právní stát – včetně nezávislosti a nestrannosti soudnictví – jsou oslabovány vládnoucími politickými představiteli, kteří se zaměřují na své obchodní zájmy a téměř nikdo z politiků ani soudců jim neopouje, čímž se z Moldavské republiky stal stát podřízený zájmům oligarchů, kde je hospodářská a politická moc soustředěna do rukou malé skupiny osob, jež uplatňují svůj vliv na parlament, vládu, politické strany, státní správu, policii, soudnictví a sdělovací prostředky, což vede k velmi neuspokojivému provádění právních předpisů a malému prospěchu pro občany; opakovaně trvá na svém odhodlání zaměřit se spíše na plnění závazků týkajících se dodržování společných hodnot než na nepřesvědčivé, takzvané „geopolitické“ argumenty;

Středa, 14. listopadu 2018

4. vyjadřuje politování nad tím, že svévolné porušování politických podmínek týkajících se demokratických norem v Moldavsku, zejména nedávné změny ve vnitrostátních volebních předpisech, které nezohledňují některá z klíčových doporučení společného stanoviska ODIHR a Benátské komise, a rovněž odvolání Dorina Chirtoacy z úřadu starosty Kišineva a zrušení platnosti volby Andreie Năstaseho vedlo EU k pozastavení vyplácení makrofinanční pomoci a k nevyplacení části rozpočtové podpory;

5. opakuje své stanovisko, že každé rozhodnutí ohledně budoucího vyplácení makrofinanční pomoci by mělo být přijato až po parlamentních volbách plánovaných na únor 2019 a pod podmínkou, že tyto volby proběhnou v souladu s mezinárodně uznávanými normami a budou posouzeny specializovanými mezinárodními orgány, a že vyplácení všech programů rozpočtové podpory by mělo zůstat pozastaveno, dokud nedojde k podstatnému pokroku v oblasti demokratických norem, včetně reformy soudnictví a soudního stíhání osob odpovědných za bankovní podvod, v souladu s usnesením Evropského parlamentu ze dne 5. července 2018; mezitím vyzývá Komisi a ESVC, aby finanční prostředky nadále přerozdělovaly na podporu občanské společnosti a svobodných sdělovacích prostředků v Moldavsku i soukromého sektoru a místních orgánů, také prostřednictvím nových projektů v oblasti partnerství a rozvoje, pokud možno koordinovaných s pomocí od ostatních zemí EU, a aby koordinovaly své úsilí s dalšími organizacemi, jako je například MMF, a zajistily tak větší soudržnost, pokud jde o podmíněnost finanční pomoci; obezřetně očekává výsledek přezkumu volebních právních předpisů ze strany právního výboru moldavského parlamentu pro jmenování a imunity; vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila mechanismus pro sledování reform, včetně jasných referenčních hodnot;

6. připomíná obsah článků 2 a 455 dohody o přidružení, podle kterých představuje dodržování demokratických zásad základní prvek dohody o přidružení a porušení těchto zásad může rovněž vést k pozastavení práv souvisejících s touto dohodou; připomíná, že je zapotřebí velké úsilí k plnění ukazatelů týkajících se boje proti korupci a praní peněz; žádá, aby každá budoucí dohoda byla podmíněna reformou soudnictví a důkladným vyšetřením a stíháním osob odpovědných za podvod ve výši 1 miliardy USD; připomíná také kritéria týkající se boje proti korupci a proti praní peněz, jež souvisejí s politikou uvolnění vízového režimu;

Zavedení institucionální rámec pro provádění dohody

7. vítá skutečnost, že v souladu se závazky Moldavska vyplývajícími z dohody o přidružení byla přijata již celá řada zákonů; zdůrazňuje však, že k tomu, aby bylo dosaženo hmatatelných a trvalých zlepšení životních podmínek řadových moldavských občanů, je nezbytné, aby tyto zákony byly rychle a důsledně uplatňovány;

8. žádá, aby se moldavský parlament, předseda vlády a ministr zahraničních věcí a evropské integrace ve větší míře podíleli na politickém dohledu a kontrole na vysoké úrovni nad prováděním dohody o přidružení, a to zejména prostřednictvím dlouhodobého zjednodušování příslušných parlamentních a vládních struktur a posilování jejich správních kapacit a koordinace a synchronizace plánů příslušných ministerstev a jejich důsledného a účinného provádění;

9. vítá založení meziparlamentního shromáždění Gruzie, Moldavska a Ukrajiny a jeho první zasedání, které se konalo ve dnech 8.–9. června 2018 v Kyjevě; vyzývá toto shromáždění, aby také kontrolovalo provádění dohod o přidružení;

10. naléhavě vyzývá moldavské orgány, aby se s větším úsilím zasazovaly o plnění dohody o přidružení a strukturovaly její opatření – zejména prostřednictvím národního akčního plánu pro provádění dohody o přidružení – podle konkrétních odvětví a konkrétních výsledků, jichž má být dosaženo, a nikoli podle článků dohody o přidružení, a aby na základě posouzení dopadů a návrhů specializovaných odborných útvarů dopodrobna určily priority a postup opatření;

11. vyzývá ESVC a Komisi, aby v závislosti na pokroku dosaženém v oblasti demokratických norem zřídily specializovanou podpůrnou skupinu EU pro Moldavsko s cílem zlepšit poskytování odborného poradenství, zejména pokud jde o sbližování moldavské legislativy s legislativou EU, a aby v případě splnění stanovených podmínek koordinovaly poskytování finanční pomoci Moldavsku na podporu plnění dohody o přidružení;

Středa, 14. listopadu 2018

12. naléhavě vyzývá ESVČ a Komisi k posílení vnitřních kapacit, zejména prostřednictvím rozšíření specializovaných lidských zdrojů, jež jim umožní důsledněji sledovat plnění dohody o přidružení, a k upřednostňování spíše kvalitativního posuzování pokroku, především na základě monitorovacích procesů, které by za tímto účelem měly být zavedeny a které by umožňovaly posuzovat míru fakticky dosaženého souladu s acquis EU podle požadavků dohody o přidružení;

13. vítá posílení dialogu vedeného na ministerské úrovni s Moldavskem a dalšími přidruženými partnery o reformách v oblasti obchodu souvisejících s přidružením, a je nakloněn tomu, aby v závislosti na pokroku dosaženém v oblasti demokratických norem byly zahájeny obdobné dialogy i v jiných oblastech, na něž se vztahuje dohoda o přidružení, včetně politických otázek, soudnictví, svobody a bezpečnosti a odvětvové spolupráce;

14. připomíná a podporuje stanovisko Benátské komise k volební reformě v Moldavsku, v němž se uvádí, že změna spočívající v přechodu ke smíšenému volebnímu systému parlamentních voleb postrádala konsensus (kromě Demokratické a Socialistické strany) a může vést k tomu, že kandidáti budou nepatřičným způsobem ovlivňováni obchodními zájmy; opět proto vyzývá moldavské orgány k tomu, aby se zasadily o zlepšení volebního systému s cílem zajistit, aby budoucí volby byly odrazem vůle moldavských občanů spíše než úzké skupiny jedinců; rovněž vyzývá moldavské orgány k tomu, aby v plném rozsahu provedly doporučení úřadu ODIHR, zejména pokud jde o financování politických stran a svobodu sdělovacích prostředků a pluralismus; opětovně potvrzuje, že je Parlament připraven plnit v příštích parlamentních volbách v Moldavsku úlohu pozorovatele;

Politický dialog a reforma, spolupráce v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP)

15. vyjadřuje znepokojení ohledně změn, k nimž došlo na poslední chvíli v zákoně o službách audiovizuálních sdělovacích prostředků, který byl přijat v červenci 2018, jež nebyly konzultovány s občanskou společností; naléhavě vyzývá moldavské orgány, aby zákon prováděly v plném souladu s evropskými normami v oblasti svobody a plurality sdělovacích prostředků, jak to doporučily Evropská komise a Benátská komise; zdůrazňuje význam skutečných konzultací s občanskou společností a nezávislými sdělovacími prostředky v rámci tohoto procesu i při přijímání nového zákona o reklamě; zdůrazňuje, že je třeba bránit všem pokusům o oslabení plurality sdělovacích prostředků, zejména těch, které by přispěly k dalšímu kartelovému rozdělení mediálního trhu a s ním souvisejícího reklamního trhu; naléhavě vyzývá moldavské orgány, aby přijaly nový zákon o reklamě, který bude založen na skutečných konzultacích s občanskou společností; se znepokojením konstatuje, že v současné době jsou sdělovací prostředky do značné míry monopolní a ovládané tuzemskými politickými a obchodními skupinami; vyzývá k transparentnosti, pokud jde o vlastnictví sdělovacích prostředků a k poskytování cílené podpory nezávislým sdělovacím prostředkům, zejména pak místním médiím, pokud jde o plnění požadavků zákona týkajících se povinného místního obsahu; zdůrazňuje, že je třeba zajistit skutečnou nezávislost regulačního úřadu pro sdělovací prostředky;

16. vítá reformní úsilí v oblasti státní správy a veřejné finanční správy a vybízí k dalším krokům, které povedou ke zvýšení transparentnosti;

17. vítá dobrou spolupráci v oblasti SZBP, a zvláště pak velkou míru shody s prohlášeními SZBP, a účast na misích a operacích společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) i spolupráci Moldavska s organizací NATO; bere na vědomí pokrok při přijímání nové vnitrostátní obranné strategie a akčního plánu na období 2017–2021 po zrušení vnitrostátní bezpečnostní strategie moldavským prezidentem; vítá vstup dohody o výměně utajovaných informací mezi EU a Moldavskem v platnost;

18. chválí moldavské orgány za postupné zlepšování vztahů s Tiraspolem, zejména prostřednictvím provádění opatření v oblasti budování důvěry včetně otevření mostu mezi obcemi Gura Bicului a Bicioc a podpisu šesti dodatkových protokolů, což zlepšilo životy občanů na obou březích Dněstru; připomíná rozhodný závazek i podporu EU, pokud jde o dosažení svrchovanosti a územní celistvosti Moldavska a úsilí o mírové řešení podněsterského problému; bezpodmínečně podporuje úsilí OBSE, EU i ostatních zúčastněných stran a vybízí příslušné orgány, aby spolupracovaly zejména s podněsterskými malými a středními podniky, aby dále rozvíjely své zapojení a vyvíjely další úsilí s cílem prosazovat lidská práva a dodržovat všechna rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva; vyzývá moldavské orgány, aby více usilovaly o provádění novelizovaného zákona o zvláštním právním postavení Gagauzka;

Středa, 14. listopadu 2018

Právní stát a řádná správa věcí veřejných

19. naléhavě žádá veřejné orgány, aby zajistily nezávislost, nestrannost a účinnost soudnictví a specializovaných protikorupčních institucí, včetně Vrchní rady státních zástupců, Národního protikorupčního centra a Úřadu státního zástupce pro boj proti korupci, Národního úřadu pro profesní bezúhonnost a Agentury pro vymáhání majetku z trestné činnosti, zejména prostřednictvím dalšího poskytování přiměřených zdrojů, jež zajistí transparentní výběrová řízení za účasti nezávislých odborníků, a přijetím ústavních změn v souladu s doporučeními Benátské komise, jejichž cílem je zejména zrušit počáteční pětileté funkční období soudců, změnit složení a posílit úlohu Vrchní rady soudců a zrušit pravomoc moldavského parlamentu jmenovat soudce nejvyššího soudu; je i nadále velmi znepokojen praktikami selektivní spravedlnosti v moldavském soudnictví a zdůrazňuje, že podle nejnovějších zpráv organizace Transparency International trpí soudnictví omezenou nezávislostí na výkonné moci a používá se jako nástroj proti politickým oponentům a k prosazování obchodních zájmů; připomíná, že je důležité dosahovat přesvědčivých výsledků při vyšetřování případů korupce, a to včetně korupce na nejvyšší úrovni;

20. vítá legislativní změny přijaté v červenci 2018, jejichž účelem je posílit výběr a kariéerní postup soudců na základě jejich zásluh a docílit toho, aby bylo možné je ve větší míře povolávat k odpovědnosti;

21. opakuje své výzvy, založené na zjištěních a doporučeních první a druhé zprávy organizace Kroll, které je třeba zveřejnit v plném znění, k rychlému a transparentnímu trestnímu stíhání všech osob odpovědných za bankovní podvod ve výši 1 miliardy USD, který byl odhalen v roce 2014, i k navrácení ukradeného majetku; bere na vědomí strategii pro navrácení majetku, kterou přijaly moldavské orgány, avšak se znepokojením konstatuje, že vyšetřování tohoto případu je vedeno spíše neúčinným způsobem; zdůrazňuje, že musí skončit praxe, kdy soudy nevyšetřují případy, k nimž existují solidní důkazy, a že je třeba, aby se začaly bezodkladně zabývat nevyřešenými případy a případy, které jsou v současnosti předmětem šetření, zejména případem Ilana Shora, přičemž tato slyšení by měla být veřejná; zdůrazňuje, že politické rozhodnutí zachraňovat banky z veřejných prostředků ještě zhoršilo již tak nízkou míru důvěry v moldavskou politiku; vyzývá Radu, aby zvážila osobní sankce, a příslušné členské státy EU, aby poskytly pomoc při vyšetřování;

22. vyjadřuje znepokojení ohledně zvýšeného rizika praní peněz v souvislosti s ukvapeným přijetím tzv. „souboru opatření pro daňovou reformu“ v červenci 2018, jehož součástí je i režim daňové amnestie, který může legalizovat nezákonně nabytý majetek; vyzývá ke změně tohoto souboru opatření, aby neobsahoval žádné takové právní mezery, a do té doby je připraven i nadále velmi pozorně sledovat jejich provádění, přičemž bude postupovat v koordinaci s Komisí, ESVČ a dalšími mezinárodními organizacemi;

23. zdůrazňuje, že je také třeba řešit další případy organizované trestné činnosti, včetně pašování zbraní, obchodování s lidmi a praní peněz ve velkém rozsahu, zejména z Ruska, a že je třeba takovýmto činům předcházet; zdůrazňuje odpovědnost soudců při prosazování právního státu a zdůrazňuje, že zákonně odsouzení soudci by měli odpykat své tresty;

24. žádá, aby byly po vzoru Ukrajiny umožněny přímé on-line konzultace týkající se elektronických majetkových příznání vysokých politických a správních představitelů;

25. vyzývá moldavské orgány, aby dodržovaly mezinárodní zásady a prosazovaly osvědčené postupy zajišťující příznivé prostředí pro občanskou společnost; vyzdvihuje zásadní význam občanské společnosti, pokud jde o sledování způsobu provádění reform, ale také o podporu transparentnosti a odpovědnosti veřejných institucí; zejména očekává, že žádné budoucí právní předpisy neomezí vnitrostátní ani zahraniční financování moldavských nevládních organizací nebo organizací občanské společnosti ani bez opodstatnění nevyšší jejich administrativní a vykazovací zátěž; vyjadřuje politování nad tím, že účast občanů je v řadě případů omezována, jako tomu bylo v březnu 2018, kdy Ústřední volební komise zamítla žádost o uspořádání referenda o změnách volebního systému;

Středa, 14. listopadu 2018

Dodržování lidských práv a základních svobod

26. vyjadřuje znepokojení nad náznaky dalšího omezování prostoru pro občanskou společnost této země a vyzývá orgány, aby okamžitě zastavily neoprávněná nebo nepřiměřená trestní řízení, z nichž některá jsou založena na vymyšlených obviněních, a selektivní spravedlnost namířenou proti politickým oponentům, jejich právníkům nebo jejich rodinám; kritizuje skutečnost, že monitorování soudních řízení ze strany členských států EU nebo delegace ESVC je stále častěji omezováno vylučováním veřejnosti ze soudních jednání; vyjadřuje zvláštní znepokojení ohledně řízení zaměřených na obránce lidských práv, nezávislé soudce, jako jsou například Domnica Manoleová a Gheorghe Balan, novináře a kritiky vlády nebo na předsedu Demokratické strany Moldavska Vladimira Plahotniuce; naléhavě vyzývá orgány, aby zaručily právo na spravedlivý proces a dodržování lidských práv ve vazebních zařízeních; zdůrazňuje, že musí být důsledně vyšetřeny údajné případy mučení ve vazebních a psychiatrických zařízeních; vyzývá orgány, aby také zaručily svobodu sdružování, projevu a zejména konání pokojných demonstrací a aby toto základní právo důsledně dodržovaly v souladu s mezinárodními normami;

27. vítá přijetí nové vnitrostátní strategie rovnosti žen a mužů v roce 2017 a vyzývá orgány, aby zajistily její plné provádění;

28. vyzývá orgány, aby podstatně zintenzivnily své úsilí při prosazování lidských práv a základních svobod, zejména v zájmu ohrožených skupin, a to prostřednictvím boje proti nenávistným verbálním projevům, násilí, sociálnímu vyloučení a diskriminaci vůči osobám LGBTQI, osobám se zdravotním postižením a menšinám, jako je romské obyvatelstvo, a proti nenávistným verbálním projevům a diskriminaci na základě pohlaví či politické příslušnosti;

29. rozhodně odsuzuje nedávné vydání/únos tureckých občanů do Turecka kvůli jejich údajným vazbám na Gülenovo hnutí, což je v rozporu s právním státem a základními lidskými právy; naléhavě vyzývá moldavské orgány, aby zajistily, že veškeré žádosti třetích zemí o vydání budou vyřizovány transparentním způsobem a v rámci soudních postupů, které jsou v plném souladu s evropskými zásadami a normami;

Obchodní a hospodářská spolupráce

30. vítá výrazný nárůst dovozu z Moldavska do EU v důsledku vstupu prohloubené a komplexní zóny volného obchodu v platnost i skutečnost, že EU je v Moldavsku největším investorem, lituje však skutečnosti, že to nevedlo ke zlepšení sociální a hospodářské situace občanů; varuje před tím, že nedostatečný pokrok, pokud jde o zlepšování životní úrovně, ohrožuje souhlas obyvatel s proevropskou orientací země;

31. připomíná význam nezávislého soudnictví a boje proti korupci i snižování správní a byrokratické zátěže pro zlepšení investičního a podnikatelského prostředí;

32. vybízí k dosažení dalšího pokroku v oblasti hygienických a fytosanitárních norem a ochrany zeměpisných označení;

33. vyzývá k účinnému dodržování ustanovení a mezinárodních závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje, především pokud jde o řádné provádění základních úmluv MOP;

34. považuje sblížení právních předpisů s *acquis* EU za klíčový rozměr prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, vzhledem k tomu, že skutečný přístup na trh EU a reformy do značné míry závisí na náležitém provádění a prosazování příslušných právních předpisů; je si vědom toho, jak významnou výzvu to představuje pro moldavské instituce a veřejné správní orgány, a vyzývá Komisi, aby jim poskytla přiměřenou technickou a finanční podporu;

Středa, 14. listopadu 2018

Energetika a další oblasti spolupráce

35. vítá vyhlášení zákona o energetice v roce 2017, který představuje další krok k provedení třetího energetického balíčku, a vybízí k přijetí konkrétních kroků, jež zajistí nezávislost energetického regulačního úřadu ANRE; bere na vědomí úsilí Moldavska o podporu zdrojů obnovitelné energie a energetické účinnosti a považuje za klíčové, aby tato země v rámci udržitelného rozvoje venkova posílila metody agroekologického zemědělství;

36. žádá o rozhodnější opatření v oblasti ochrany životního prostředí, zejména co se týče hospodaření s vodou z řeky Dněstr, nakládání s odpady a změny klimatu, především pokud jde o provádění a koordinaci právních předpisů;

Institucionální ustanovení

37. vyzývá EU, její členské státy a Moldavsko k dalšímu posílení komunikačního úsilí, pokud jde o provádění dohody o přidružení a očekávané přínosy souvisejících reforem pro občany Moldavska a užší integraci do Evropské unie; zdůrazňuje, že je třeba bojovat proti ruským dezinformacím, a to podáváním fakticky podložených a přístupných kvalitních informací ve všech jazycích, které se v Moldavsku používají;

38. znovu vyjadřuje své odhodlání bedlivěji sledovat provádění mezinárodních dohod s východními partnery EU; opět vyzývá Komisi a ESVČ, aby Parlamentu a Radě častěji podávaly pravidelné písemné zprávy o provádění těchto dohod;

39. domnívá se, že zapojování moldavských orgánů již od fáze navrhování příslušných právních předpisů je užitečnou praxí, jelikož se tím tento proces stává inkluzivnějším a snižuje Moldavsku náklady na přechod, a vyzývá Komisi, aby plně využívala postup konzultace ex ante;

40. konstatuje, že hodnocení provádění prohloubené a komplexní zóny volného obchodu je výrazně zaměřeno na obchodní toky a obchodní překážky; vyzývá Komisi, aby náležitě monitorovala a posuzovala provádění prohloubené a komplexní zóny volného obchodu se zvláštním důrazem jak na provedení a uplatňování *acquis*, tak na dopady této dohody na moldavskou společnost, a aby každoročně zveřejňovala komplexní zprávu, včetně informací o technické a finanční podpoře z EU;

41. vyzývá ESVČ a Evropskou komisi, aby všechny výroční zprávy o provádění dohod o přidružení zveřejňovala současně a aby zároveň vydávala srovnávací hodnocení míry pokroku přidružených partnerů při provádění dohody o přidružení a prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, která budou pracovat s konkrétními ukazateli;

42. vyjadřuje odhodlání připravovat výroční zprávy o provádění dohod o přidružení;

o

o o

43. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě, Evropské komisi a místopředsedkyni Komise / vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a prezidentovi, vládě a parlamentu Moldavské republiky.
